

»Tings gik like that«

En dansk-amerikansk tekst og et bilingvistisk analyseperspektiv

Af IVER KJÆR og M. BAUMANN LARSEN

1° Dansk-amerikansk talesprog findes afspejlet som replikfarvning i den dansk-amerikanske litteratur¹. Som sproglig kilde er denne litteratur mindre pålidelig, da autenticiteten som oftest er underordnet den stilistiske virkning. Hensigten med den foreliggende artikel er dels at fremlægge en autentisk dansk-amerikansk talesprogstekst, dels gennem en analyse af enkelte træk ved denne tekst at nå frem til generelle problemer omkring blandingssprog.

Teksten er en nøjagtig udskrift af et båndoptaget interview med en 82-årig dansk-amerikansk kvinde², der ved optagelsen havde opholdt sig 54 år i USA uden at have besøgt Danmark. Interviewet er foretaget af Iver Kjær den 15. august 1966 på det danske alderdomshjem i Seattle i staten Washington³. Meddelelsen har oplyst, at hun er født 17. juni 1884 i Kastrup, Taarnby Sogn, på Amager, hvor også hendes far er født 1856, og at hun er udvandret til USA 1912. Disse oplysninger er alle blevet bekræftet af undersøgelser i Landsarkivet for Sjælland⁴. Meddelelsen har desuden oplyst, at også hendes mor er født på Amager. Dette har hverken kunnet bekræftes eller afkræftes af arkivundersøgelser.

Meddelelsen har – som det fremgår af teksten – flyttet en del omkrig i USA, men hun har først, efter at hun kom til alderdomshjemmet, boet i et danskpræget miljø. Ganske vist bruges dansk ikke som dagligt talesprog på alderdomshjemmet i Seattle, men størstedelen af beboerne i 1966 var født i Danmark og havde et passivt kendskab til dansk. Meddelelsens dansk-amerikanske blandingssprog, som hun selv opfattede som dansk, fungerede således problemløst i det miljø, hvor interviewet er optaget.

2° Tekstens autenticitet er som nævnt et hovedsynspunkt. Men af hensyn, dels til tekstens læselighed, dels til det begrænsede analyse-mål, har vi valgt en ortografisk frem for en fonetisk gengivelse. Ortografisk gengivelse af mellemsprog medfører vekslen mellem orto-

grafier, hvor det enkelte ords fonetiske form må være kriteriet for valget. Den valgte gengivelse kan i enkelte tilfælde, hvor såvel ortografi som betydning er sammenfaldende på dansk og amerikansk, medføre, at det er umuligt i skriftbilledet at angive, om ordet er fortolket som dansk eller amerikansk: »over« (22), »for« (61). I sådanne tilfælde vil tolkningen blive angivet i noterne. To fonetiske fænomener: sætningstrykket og stødet, er indført i skriftbilledet. Trykket er markeret ved trykstreg foran den trykstærke stavelse. Stødet er markeret ved at stødbærende stavelser er kursiveret. Hvor stød optræder uden for trykstærk stavelse, opfattes stavelsen som bitryksstavelse uden at dette er markeret. Der regnes kun med bitryk i forbindelse med stærktryk.

Fra linje 1–77 er teksten en fuldstændig og minutiøs gengivelse af den første og langt den største del af interviewet. Fra den sidste del af interviewet har vi medtaget beskrivelsen af majsplukningen (78–82), som rummer en række væsentlige mellemsproglige træk.

JB: Skal jeg 'starte 'nu? 'My 'name det er J. B. I am 'født i 'Danmark, på 'Amager, 'eighty⁵ and eighty 'four.

(IK: og hvornår kom du herover?)

JB: I kom 'hertil 'ninety⁵ and 'twelve,

5 (IK: hvor kom du hen?)

JB: and kom hen til New 'York⁶ and gik 'op til New 'York⁶ 'staten and 'levede i 'Newton 'Falls for 'two 'years, and 'there fra 'Newton 'Falls vi 'gik til Illi'nois⁷, en 'town 'Wyanet, Illi'nois⁷, og 'levede 'der på en 'farm for tre-four 'years, and 'then vi 'movede til
10 a'nother 'farm, vi 'rentede os 'selv, and efter 'det vi movede 'round quite a 'bit, and til s . . til at 'last vi 'endte på en 'farm i Illi'nois⁷ and 'rentede 'den for 'twenty 'years, and da vi havde 'been der 'twenty 'years, vi 'movede 'ten 'mile 'derfra and 'købte os 'selv en 'lille 'farm, and 'der vi 'levede til my 'husband var sixty'nine. 'Then
15 vi 'movede til A'laska, hvor 'børnene 'levede, and 'stayed 'der 'close til 'dem for 'to 'years, then my 'husband passed away.

(IK: så kom du herved?)

JB: And 'then I movede 'op til my 'søn på 'his 'farm i A'laska for 'two 'years, and 'then de 'had to at gå til Ari'zona, be'cause
20 she got a ['dra·g] in her 'back, and 'så det var 'not så 'godt for 'me at 'gå så 'far, så vi de'cidede, at 'jeg gik 'her til 'disse 'her 'home, and I have 'been i 'disse 'her 'home 'over⁹ 'nine 'years 'nu.

(IK: i Illinois på farmen, hvad dyrkede I der, hvad lavede I?)

JB: My 'husband and 'I vi 'levede på en 'big 'greenfarm, vi rejste
25 'korn.

(IK: kun korn?)

JB: 'Real, 'real 'maize, hvad vi kalder 'majs på 'dansk.

(IK: Ja. Var det i et dansk område, boede der danskere omkring
jer der?)

30 JB: 'Ja, det var 'most 'Swedish people, most 'svenskere.

(IK: javel.)

JB: Ja. My 'husband's 'mutter kom til 'Danmark som 'young
'girl fra 'Sverige and 'married en 'dansk 'der, så 'summertime 'then
vi 'took sometime et 'trip til 'Sverige og 'så 'her re'lation.

35 (IK: din mand og du, hvad talte I sammen, talte I altid dansk
sammen?)

JB: I 'Danmark, da vi levede i 'Danmark? I 'stayed hos mine
'parents, til I got 'married, for de 'rejste en 'big 'grøntfarm med al
kind af 'grøntsager, så 'der var 'plenty til at 'gøre, you 'know.

40 (IK: på Amager?)

JB: 'Ja. Så I 'stayed 'der, til I got 'married, and 'then I . . . my
'husband 'he var 'glasmager, he 'worked på the 'big 'glasfactory,
and 'then 'he got 'tired af 'det. He 'sagde, he 'could not 'stand det
så 'godt, you 'know, de 'blower det 'varme 'græs . . . 'glas, he 'gets
45 so 'white i his 'face. He 'could not 'stand det 'der 'heat, så he
de'cidede, at vi var 'better, hvis vi gik til A'merika. Så 'this hvad
der 'happened.

(IK: hvad talte I med hinanden herovre, talte I altid dansk til
hinanden?)

50 JB: Ja, vi kom 'her til 'hans 'onkel.

(IK: hvad talte I med hinanden, talte I altid dansk, eller talte I
engelsk?)

JB: Vi talte 'dansk 'hjemme i vort 'hjem. 'Ja.

(IK: din mand og du?)

55 JB: 'Ja. My 'søn han har 'never 'learnt det, og 'skrive det og
'læse det, men han kan 'tale det.

(IK: I talte altid dansk til børnene?)

JB: 'Ja, he kan 'tale det, and he for'står 'alt, hvad 'jeg 'siger.
And 'even my 'datter-law, she er born 'engelsk, you 'know, men
60 she 'sitter og 'listener 'til os, så 'sagde: 'ja, I kan ikke 'tale om mig
'anyhow, for¹⁰ jeg kan 'guesse mig 'til, hvad det 'er, I 'siger.

(IK: hvad fik du dagen til at gå med på farmen i Illinois?)

JB: 'Summertime we steg 'up five o'clock in the 'morning, and the 'first 'ting det var vi gik 'ud og gav 'hønsene noget til og 'æde
 65 og 'drikke. Og min 'mand 'han gik 'ud og malkede 'koerne og feedede 'grisene og gjorde hvad 'vi kalder 'chores. 'Then vi gik 'ind and havde vores 'breakfast, eller vores 'frokost. And 'then he 'took his ma'chinery and 'traktor and gik ud i 'marken og 'pløjede. Og 'jeg gjorde så mit hus i 'stand, hvad 'dér var. And 'then I
 70 havde a 'big 'garden. Then I gik 'out and 'cleanede alle 'grøntsagerne, så 'det keep 'cleaned, 'skrabede kar'toflerne og lookede 'efter, hvad vi skulle 'have og 'spise for 'middag, når ... til my 'mand kom 'home i'gen. And 'then, 'then vi 'rastede gerne til 'one o'clock, vi holdt 'dinner. 'Then vi havde en kop 'kaffe, og så gik
 75 vi 'ud i'gen. And 'then I ... 'one 'day, 'one 'day I havde my 'washing, and a'nother 'day I havde my 'ironing, and 'tings 'gik like 'that.

(IK: hvordan plukkede I majsen?)

JB: I 'took ... I 'havde en 'lille 'picker på my 'hand, and I
 80 'took om det 'leaves and held dem 'op, and 'then I 'took my 'hand in 'round the 'korn and 'wring it 'out and 'truk dem 'op i det 'vejen. 'That is the 'way we 'picked 'korn.

3° I den følgende sproglige analyse af teksten, hvor vi bevæger os fra de større til de mindre sproglige enheder, vil vi fastholde analyseudgangspunktet: dansk tekst med amerikanske elementer, indtil det teoretisk uafklarede begreb: mellemsprog bliver uomgængeligt som analyseudgangspunkt.

Meddelelsen opfatter selv sit sprog i interviewet som dansk, oven i købet som et dansk, der er relativt upåvirket af amerikansk. Dette fremgår af hendes forundring over, at den engelsksprogede svigerdatter forstår hendes dansk (59–61).

En anden og ud fra emigrantsituationen let forklarlig usikkerhed knytter sig til meddelelsens gruppeidentifikation. Snart identificerer hun sig sammen med interviewerens som dansker: »hvad vi kalder majs på dansk« (27), snart identificerer hun sig over for interviewerens som amerikaner: »hvad vi kalder chores« (66).

I teksten forekommer den faste sproglige vending »you know« (39, 44, 59). Erfaringen fra feltarbejde viser, at sådanne faste situationsbestemte signaler (fx også OK, »quite a bit« (11) og »anyhow«

(61) hører til de hyppigste og tidligste amerikanske lån i indvandrernes danske sprogform¹¹. Klart beslægtet med denne gruppe er i teksten en konventionsbestemt eufemistisk formel som »then my husband passed away« (16), som er tekstens eneste andet eksempel på en meningshelhed udtrykt på rent amerikansk.

Mængden af amerikanske elementer i de øvrige helheder er tilsyneladende uden semantisk styring. Således er den numeriske relation mellem sprogformens danske og amerikanske elementer uafhængig af, om der beskrives danske eller amerikanske sagforhold. Den eneste undtagelse synes at være redegørelsen for børnenes forhold til det danske sprog (53–58), hvor de amerikanske elementer i meddelerens sprog er færre. Der findes tilsyneladende tendens til kontekststyring af fordelingen mellem danske og amerikanske talord i teksten, således at talord i syntagmer med amerikansk kerneled oftest er amerikanske: »for two years« (7, 19), »five o'clock« (63). Men at tendensen ikke er gennemført antydes af »for to years« (16) og bevises af »for tre-four years« (9).

De amerikanske elementer i teksten kan konstateres på alle trin i den sproglige analyse fra det syntaktiske til det fonetiske. I det følgende vil vi – efter en summarisk karakteristik af forholdene på de øvrige analysetrin – koncentrere fremstillingen om et prosodisk fænomen i teksten: stødet.

Amerikanske syntaktiske træk kan påvises såvel i blandingssproglige helheder: »and da vi havde been der twenty years, vi movede ten mile derfra...« (12–13) som i rent danske helheder: »...der vi levede til...« (14).

Amerikanske ord optræder i teksten hyppigt og med deres sædvanlige amerikanske betydning. Derudover rummer teksten eksempler på, at ord, som i formen er rent danske, ud fra konteksten kan ses at have fået det i formen lignende, men i betydningen afvigende, amerikanske ords betydning: »levede« < lived = 'boede' (»og levede der på en farm« (8–9), »and levede i Newton Falls for two years« (7)), »rejste« < raised = 'dyrkede' (»vi rejste korn« (24–25)), »i det vejen« < in that way = 'på den måde' (»and truk dem op i det vejen« (81–82)). Ved bedømmelsen af ordene »gå« = 'rejse' (»vi gik til Illinois« (8, jvf. 6, 19, 21, 46)) og »starte« = 'begynde' (»skal jeg starte nu« (1)) må det tages i betragtning, at meddeleren er født 1884, udvandret 1912 og aldrig har været i Danmark siden. Hendes danske sprog hører således til tiden omkring århundrede-

skiftet. På denne baggrund er det tvivlsomt, om »gå« i de nævnte eksempler skal opfattes som amerikanisme, da verbet »gå« endnu i slutningen af det 19. århundrede på dansk kunne bruges »med svækket forestilling om bevægelsesmaaden: rejse« (ODS gaa A. 3.2). Modsætningsvis må i meddelerens sprog »starte« nok opfattes som amerikanisme, da dette ord før 1912 ikke har vundet almindelig udbredelse i dansk (ODS Start, starte).

Ved studium af bøjningskategorien må det hidtidige analyseudgangspunkt: dansk tekst med amerikanske elementer, opgives til fordel for analyseudgangspunktet: mellemsprog. I teksten er nemlig samtlige teoretiske kombinationsmuligheder af danske og amerikanske rødder og morfemer repræsenteret, hvorved symmetrien er blevet så fuldstændig, at en retning for påvirkningen ikke kan bestemmes. Teksteksempler:

- a. dansk rod + dansk morfem: »malkede« (65), »børnene« (15), »vort hjem« (53)
- b. amerikansk rod + amerikansk morfem: »stayed« (15), »years« (12)
- c. dansk rod + amerikansk morfem: »tings« (76)
- d. amerikansk rod + dansk morfem: »movede« (9), »feedede« (66), »blower« (44), »guesse« (61)
- e. dansk rod med defekt bøjning: »truk« (81), »koerne« (65)
- f. amerikansk rod med defekt bøjning: »relation« (pluralis, 34).

Under ordgrænsen træffes – ud over de omtalte kombinationer af rødder og morfemer – også eksempler på en blandingstype, der ligger under stavelsesgrænsen:

1. »young« [jåŋ] (32), hvor [j] og stødløshed kan opfattes som amerikanske elementer og vokalkvaliteten som dansk element, mens [ŋ] kan henføres til begge sprog.
2. »selv« [sæf] (10), hvor et amerikansk l [ɫ] er stødbærende i et enstavelsesord, der i øvrigt består af danske elementer.

Et fonetisk fænomen, som modsætningsvis har lav blandingsgrad, er intonationen. Meddeleren anvender normalt dansk intonation også i amerikanske helheder. At intonationen er det mest modstandsdygtige træk under et sprogskitte bekræftes hos denne meddeler af, at det

eneste element i hendes nuværende sprogform, der må henføres til det sted i Danmark (Kastrup), hvor hun er vokset op, er de hyppigt forekommende højtoner på tryksvage stavelser (oplæggere), der er karakteristiske for københavnsk og nordsjællandsk.

4° På baggrund af den summariske karakteristik vil vi hernæst isolere og gennemanalysere stødforholdene.

Prosodiske forhold som stød og længde er velegnede til en sådan detailundersøgelse, da der for dette område i den strukturelle dialektologi¹² foreligger et fuldt udbygget analysesystem, som også er appliceret på rigsmålet¹³.

Længden er af disse to prosodiske forhold det vanskeligste at beskrive, dels på grund af de uafklarede forhold omkring vokalkvantiteten på amerikansk, dels fordi en eventuel opdeling i korte og lange vokaler ikke kan foretages udelukkende ved aflytning men kræver en funktionel analyse.

I modsætning hertil kan tekstens stødforhold bestemmes på rent auditivt grundlag, idet den fonetiske manifestation af stødet er specifik. Selv om forskel i stødstyrken i enkelte tilfælde kan give en usikker overgang mellem de svageste stød og stødløshed, er det dog muligt at operere med en simpel manifestationsmodel: eksistens/ikke eksistens. Dertil kommer, at stødet i en praktisk tekstanalyse må betragtes som et dansk træk, idet stød på amerikansk kun forekommer sporadisk og tilsyneladende oftest som et emfasefænomen.

Materialet til analyse af tekstens stødforhold er følgende:

Totalt antal trykstærke ord:	316
1. Antal rent danske trykstærke ord:	142
2. Antal trykstærke blandingsord:	15
3. Antal rent amerikanske trykstærke ord:	159

1. Rent danske ord: 139 trykstærke ord har normale danske stødforhold¹⁴, mens følgende tre trykstærke ord er afvigende ved ikke at have stød: gå (21) $\alpha 2$, ud (64) $\alpha 2/\alpha 3$, vejen (82) $\beta 1$.

2. Blandingsord:

<i>things</i> (76)	decidede (46)
movede (9, 13, 15)	sitter (60)

rentede (10, 12)	listener (60)
decidede (21)	guesse (61)
marriede (33)	cleanede (70)
blower (44)	rastede (73)

3. Rent amerikanske ord¹⁵: 142 trykstærke ord har normal amerikansk udtale ved ikke at have stød, mens følgende 17 trykstærke ord er afvigende ved at have stød:

α 2	α 3
'bit (11) ['be:t]	'Falls (7, 8) ['fɔl's]
'close (16) ['klo:s]	'far (21) ['fa:]
'face (45) ['fæ:s]	'leaves (80) ['li:v's]
'that (77) ['ða:t]	
'hand (79) ['ha:n]	
'cleaned (71) ['kli:nd]	
β 3	β 4
'Newton (7, 8) [neʊ'dən]	'years (9, 16) ['ji:əs]
γ	
'greenfarm (24)	
'married (41)	
ma'chinery (68)	

Følgende af ordene findes også i teksten i stødløs variant:

'years (7, 12, 13, 19, 22)
'married (38)
'hand (80)
'dansk (27, 53)

For de rent danske ords vedkommende viser opstillingen, at stødforholdene her er som på dansk. De tre eksempler på stødtab over for de 139 eksempler på normale stødforhold er en fuldt acceptabel tolerance i en talesprogstekst. I blandingsordene forekommer stød, men usystematisk, hvilket fremgår af dobbeltformerne decidede (21), decidede (46). I de rent amerikanske ord¹⁶ får de 17 eksempler på stød en øget vægt derved, at de repræsenterer samtlige stødbærende ordtyper¹³ på dansk. Det danske stødsystem er i sit fulde omfang indført i tekstens amerikanske ordforråd uden at være over-

ført til hele ordstoffet. Stødforholdene dokumenterer således sprogformens kompleksitet.

5° Beskrivelsen af tekstens sprogform var på de første trin baseret på et traditionelt blandingssprogligt analyseudgangspunkt: dansk med amerikanske elementer. Dette udgangspunkt viste sig under analysens progression ufrugtbart på nogle analysetrin, og det kan ikke suppleres med det modsvarende udgangspunkt: amerikansk med danske elementer. Kun analyseudgangspunktet mellemsprog kan efter vores opfattelse bruges til beskrivelse af tekstens kompleksitet.

Ved mellemsprog forstår vi en art blandingssprog, hvor de sproglige elementer, der er ført sammen ved sprogkontakt, ikke blot indgår i en simpel blanding men i en kompleks integration.

Valget af analyseudgangspunktet mellemsprog er således ikke betinget af det forhold, at teksten på visse analysetrin viser lige mange danske og amerikanske elementer (fx 142 trykstærke danske ord over for 159 trykstærke amerikanske ord), men af de relationer, som elementerne indgår i.

Weinreich¹⁷ fornyede den strukturelle sproganalyse ved at forslå mellemsprogene beskrevet ud fra en strukturmodel, der var en mediering af strukturerne i de to sprog i kontakt.

Begrænsningerne i den praktiske anvendelighed af den weinreichske analyse fremgår af englænderen Norman Denisons arbejder om tresprogetheden i det norditalienske alpesamfund Sauris¹⁸. Ud fra Fergusons diglossia-teori¹⁹ karakteriserer Denison de tre anvendte talesprog som H (højprestige), L (lavprestige) og M (middel): »Briefly, Italian correlates with the H end of the scale of situational categories and the German dialect with the L end, Friulian occupying the middle ground«²⁰.

Det regelsæt, som Denison opstiller for påvirkninger og blandinger mellem de tre sprog: italiensk, friaulisk og tysk, er overraskende undtagelsesløst. Elementer fra tysk optræder aldrig i friaulisk og italiensk, mens den tyske regionale variant oftest rummer elementer fra de to andre sprog. Den fremmedsproglige indtrængen i det tyske findes på forskellige sproglige områder (syntaks, ordforråd etc.) og kulminerer i hele sætninger på ikke-tysk.

Et nyt grundlag for diskussion af blandingssprog skabtes med Denisons »tyske« sprogprøver fra Sauris, der repræsenterer en sådan

blandingsgrad, at en weinreichsk analyse ville lade væsentlige træk ubeskrevne. Denison diskuterer ikke beskrivelsesmulighederne, da mellemsprogsproblematikken i hans sociolingvistiske bestemmelse af kodeskiftmekanismerne er sekundær.

Denisons hovedresultat²¹, at lavprestigesproget i en sprogkontakt påvirkes af højprestigesproget, men højprestigesproget aldrig af lavprestigesproget, kan kun delvis overføres til forholdene mellem dansk og amerikansk i denne tekst. At amerikansk for immigranterne i USA fungerede som højprestigesprog på samme måde som italiensk for befolkningen i Sauris, fremgår af, at højprestigesproget støttes af de samme institutioner (fx skole og offentlig forvaltning) og både i USA og i Italien anvendes som markering af et mangear-tet samfunds nationale enhed.

Første del af Denisons konklusion har gyldighed for den fremlagte tekst: lavprestigesproget dansk er gennemtrængt af højprestigesproget amerikansk.

Anden del af Denisons konklusion kan overraskende nok også sættes i relation til teksten, selv om denne af meddelelsen ikke opfattes som amerikansk-sproget. Stødundersøgelsen har nemlig vist, at en del af det amerikanske ordstof ubestrideligt er påvirket af dansk ved at manifestere det danske stødsystem. Lavprestigesproget har således i denne tekst påvirket højprestigesproget. Påvirkningsforholdene er her ikke så enkle som i Sauris.

Tekstens bilingvistiske perspektiv skabes af den rekursive spejlvirkning, som komprimeret beskrevet består i, at det danske påvirkes af et amerikansk, som er påvirket af et dansk, hvor påvirkningskraften er reduceret af det amerikanske.

I et teoretisk perspektiv er det tankevækkende, at de sociolingvistisk så simple forhold omkring dansk-amerikansk med den klare amerikanske dominans synes at have ført til usædvanligt komplekse blandingsforhold. En nærliggende forklaring er, at den hidtidige mangel på fremlægning af blandingsstekster har ført til en utilstrækkelig teoridannelse.

NOTER

- (1) En fylldig bibliografi over denne litteratur er Enok Mortensen: *Danish-American Life and Letters. A Bibliography*. Des Moines, Iowa 1945. En kort oversigtsartikel findes i *De danskes Vej*, ed. A. Kamp, Gunnar Hansen og Aage Heinberg, s.l., s.a., I, p. 165-75. — (2) For at bevare meddelelserens anonymitet

anføres i det følgende kun hendes initialer: JB (f.C.). – (3) Interviewet er indspillet som led i en indsamling med støtte fra Carlsbergfondet af danske sprogprøver i USA (jvf. Dansk i Amerika. *Sprog i Norden. Årsskrift for de nordiske sprognævn*. København 1972). Båndet (optaget på en Woolensack-båndoptager) er arkiveret på Institut for dansk Dialektforskning. – (4) Kirkebogen for Taarnby Sogn samt Københavns Politi Register over Udvandrere, vol. 39. – (5) »eighty« og »ninety« fejl for eighteen og nineteen – (6) Udtales [nev'ɔ̃k], som det er almindeligt i dansk-amerikansk udtale. Da New York var det hyppigste ankomststed for indvandrerne, er denne udtale fastlagt før afrejsen i et dansk sprogmiljø. – (7) Udtales [ili'nois], almindelig dansk-amerikansk udtale. – (8) Udtalen er amerikansk, ordet er uidentificerbart. – (9) Dansk udtale, dog uden stød. – (10) Dansk udtale.

11) om tilsvarende forhold i svensk jvf. Nils Hasselmo: Det svenska språket i Amerika. *Sprog i Norden. Årsskrift for de nordiske sprognævn*. København 1971, p. 141–42. – (12) Poul Andersen: *Fonemsystemet i østfynsk*. Udvalg for Folkemaals Publikationer. Serie A Nr. 14. København 1958. Inger Ejskjær: *Fonemsystemet i østsjællandsk*. Udvalg for Folkemaals Publikationer. Serie A Nr. 24. København 1970. – (13) Poul Andersen: Dansk Fonetik. Kap. XV af *Nordisk Lærebog for Talepædagoger I*. København 1954. I det følgende vil Poul Andersens *afgy*-terminologi blive anvendt. – (14) Herunder er medtaget de defekte ord: *koerne* (65), *truk* (81). – (15) Ved klassifikationen tages ikke hensyn til stødet, således at ord, der har stød, men i alle andre henseender er amerikanske, henføres til denne gruppe. – (16) Om stødforholdene i engelske låneord på dansk jvf. Aage Hansen: *Stødet i dansk*. Det kgl. danske Videnskabernes Selskab. Historisk-filologiske Meddelelser XXIX Nr. 5, København 1943, p. 102–106. – (17) Uriel Weinreich: *Languages in Contact*. Publ. of the Linguistic Circle of New York, N.Y. 1953. – (18) Den seneste beskrivelse er *Some Observations on Language Variety and Plurilingualism*. *Social Anthropology and Language*, ed. by E. Ardener. London 1971. – (19) Charles A. Ferguson: *Diglossia. Language in Culture and Society* ed. by Dell Hymes. New York 1964, p. 429–40. – (20) Denison o.c., p. 165.

(21) Hasselmo o.c., p. 141 viser en tilsvarende opfattelse af forholdet mellem svensk og amerikansk hos svensk-amerikanere: »det är svenskan som påverkas av engelskan, inte tvärt om«.